

Tiivistelmä

Simola, Anna & Reunanen, Esa (2010) **Kaikki toistaiseksi hyvin. Kansainvälinen finanssikriisi talousjournalismissa.** Tampereen yliopisto, journalismin tutkimusyksikkö & tiedotusopin laitos. Julkaisuja A 114. 203 sivua ja 15 liitesivua.

Tutkimuksessa selvitetään journalismin roolia talouskehitystä koskevan luottamuksen ja talouspolitiikkaa koskevan legitimaation rakentumisessa vuonna 2007 käynnistyneen kansainvälisen finanssikriisin yhteydessä. Kriisi nähdään kansainvälisenä ja poliittisena ilmiönä, jonka kansalliset päättäjät, talouseliitit ja journalistit esittelevät kotimaiselle yleisölle.

Tutkimus nojaa sekä määrälliseen että laadulliseen sisällönanalyysiin, ja siinä verrataan Helsingin Sanomien, Kauppalehden ja Financial Timesin kriisiä koskevaa kirjoittelua. Tutkimusaineisto perustuu otokseen, ja se kattaa ajanjakson tammikuun alusta 2007 maaliskuun loppuun 2009. Lisäksi tutkimusta varten haastateltiin kahdeksaatoista mediassa usein esiintyvää talousasiantuntijaa ja selvitettiin heidän näkemyksiään sekä omasta roolistaan että median roolista talouskriisissä ja talouspolitiikassa.

Vuonna 2008 kärjistynyttä finanssikriisiä tarkasteltiin suomalaisissa sanomalehdissä pitkään kansainvälisen talouden ongelmana, eikä sen mahdollisia vaikutuksia Suomeen tuotu esiin kuin muutamissa yksittäisissä pääkirjoituksissa ja kommentoissa. Kriisistä myös kirjoitettiin ikään kuin kyse olisi vain rahoitusmarkkinoiden ongelmasta, eikä sen seurauksia esimerkiksi Suomen vientiteollisuudelle juuri ennakoitu julkisuudessa. Erityisesti Yhdysvaltain taloustilannetta kuvattiin dramaattisin sanakääntein samaan aikaan, kun kriisin kotimaata koskevia vaikutuksia arvioitiin rauhoittelevaan sävyyn.

Taloustilannetta tarkasteltiin lehdissä enimmäkseen hyvin lyhyellä aikavälillä, eikä päivästä toiseen heittelevistä ennusteista rakentunut kokonaiskuvaa siitä, miten vakaviin ongelmiin maailmantalous oli ajautumassa. Suomalaislehdissä kriisistä syytettiin lähes yksinomaan yhdysvaltalaisen finanssialan ahneutta ja riskinottoa, eikä rahoitusmarkkinoiden toiminnassa ja valvonnassa havaittujen puuteiden katsottu koskevan Suomea.

Taluskriisiä koskevassa keskustelussa esillä olivat eniten pankkien ja muiden rahoituslaitosten edustajat. Poliitikkojen välinen julkinen keskustelu aiheesta oli sen sijaan hyvin vähäistä, ja toimenpiteistä kriisiin vastaamiseksi alettiin puhua suomalaislehdissä vasta siinä vaiheessa, kun kriisi oli jo osa kotimaista todellisuutta. Toimenpiteisiin liittynyttä valtakamppailua tai niiden seurauksia eri yhteiskuntaryhmille käsiteltiin lehdissä vain vähän. Sen sijaan Financial Timesissa päätösten taustoja avattiin yksityiskohtaisemmin, ja talouseliitit kommunikoivat lehden sivuilla enemmän myös keskenään. Tutkimusta varten tehdyissä haastatteluissa monet suomalaisasiantuntijat kertoivat välttävänsä puuttumista puoluepoliittisiin kiistakysymyksiin.

Tutkimuksessa analysoitiin myös juttujen välittämän taloustunnelman kehitystä optimistisuus-pessimistisyys -ulottuvuudella ja verrattiin tätä kuluttajaluottamuksen ja pörssikurssien kehitykseen. Vertailun perusteella vaikuttaa siltä, että erityisesti kotimaata koskevat kielteiset talousuutiset ennakoivat kuluttajien luottamuksen heikkenemistä. Sen sijaan pessimistisillä ulkomaanuutisilla ei näyttäisi olevan kuluttajaluottamukseen yhtä selkeää yhteyttä.